

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

องค์การบริหารส่วนตำบลพหลสงคราม
อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน องค์การบริหารส่วนตำบลพลสงคราม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗

๑. ความเสี่ยงการทุจริต

หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน โดยวัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการ ป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายใน ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมิน ความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีกรทุจริตหรือในกรณีที่เกิดกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือ หากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีกรนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

๒. กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ ประการ

๒.๑ Corrective: แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้วทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

๒.๒ Detective: เผื่อระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสองส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัย ทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาแสนั้นแก่ผู้บริหาร

๒.๓ Preventive: ป้องกัน หลีกเลียง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงการกระทำผิดในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดขึ้นมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสที่จะเกิดขึ้นซ้ำอีกทั้งที่รู้ว่าทำไปแล้วมีความเสี่ยงต่อการทุจริตจะต้องหลีกเลียงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ไม่เปิดช่องว่างให้เกิดการทำการทุจริตเข้ามาได้อีก

๒.๔ Forecasting: การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคยในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากกรพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต

๓. ขอบเขตความเสี่ยงการทุจริตประกอบด้วย

๓.๑ ความเสี่ยงการทุจริตจากการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๓.๒ ความเสี่ยงการทุจริตจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

๓.๓ ความเสี่ยงการทุจริตจากการจัดซื้อจัดจ้าง

๓.๔ ความเสี่ยงการทุจริตจากการบริหารงานบุคคล

๔. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๙ ขั้นตอน

- ๔.๑ การระบุความเสี่ยง
- ๔.๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง
- ๔.๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง
- ๔.๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง
- ๔.๕ แผนบริหารความเสี่ยง
- ๔.๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง
- ๔.๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง
- ๔.๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง
- ๔.๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยง

๕. การวิเคราะห์ความเสี่ยงของกระบวนการปฏิบัติงาน

เป็นการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และการประเมินผลกระทบความเสี่ยง ทั้งนี้ กำหนดเกณฑ์ในเชิงคุณภาพ เนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่ไม่สามารถระบุเป็นตัวเลข หรือจำนวนเงินที่ชัดเจนได้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยมาก
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) เชิงคุณภาพ ที่ส่งผลกระทบด้านการดำเนินงาน		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	ถูกลงโทษทางวินัยร้ายแรง
๔	สูง	ถูกลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
๓	ปานกลาง	สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ไม่เหมาะสม
๒	น้อย	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานบ่อยครั้ง
๑	น้อยมาก	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานนาน ๆ ครั้ง

ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงโดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๑	สูงมาก	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	สูง	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ปานกลาง	๔ - ๘ คะแนน
๔	ต่ำ	๑ - ๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{ระดับโอกาส} \times \text{ระดับความรุนแรง}$$

ระดับความเสี่ยง (Risk Matrix) พิจารณาตามเกณฑ์ในการจัดการความเสี่ยง สามารถกำหนดได้หลายระดับและตามแต่ช่วงคะแนนที่กำหนด ตามตัวอย่างกำหนดที่ ๕ ระดับ ดังนี้

ลำดับความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน	เขตสี (zone)
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๒๐ - ๒๕ คะแนน	แดง
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๑๐ - ๑๖ คะแนน	ส้ม
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๙ คะแนน	เหลือง
๔	ความเสี่ยงระดับน้อย (Low Risk : L)	๒ - ๓ คะแนน	เขียว
๕	ความเสี่ยงระดับน้อยมาก (Least Risk : L)	๑ คะแนน	ฟ้า

แผนภูมิความเสี่ยง

น.และบ.ยพ๑๒๓๔๕	๕				
	๔				
	๓				
	๒				
	๑				
		๑	๒	๓	๔

โอกาสจะเกิดเหตุการณ์

**การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลสงคราม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗**

ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง	การประเมินระดับความเสี่ยง				มาตรการ/แนวทาง จัดการ ความเสี่ยง	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
		โอกาส	ผลกระทบ	ระดับ	ลำดับความเสี่ยง		
๑. การอนุมัติอนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์เพื่อช่วยให้การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น หรือได้รับการยกเว้นหรือไม่ เป็นไปตามกฎหมาย	๓	๓	๙	ปานกลาง	๑. จัดทำแผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงานตามกฎหมาย เผยแพร่และติดไว้ ณ จุดให้บริการ ๒. จัดทำคู่มือการให้บริการประชาชน ๓. กำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในระบบราชการ ๔. ช่องทางรับเรื่องร้องเรียน	๑. จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจการปฏิบัติงาน ๒. จำนวนเรื่องร้องเรียน
๒. การใช้อำนาจตามกฎหมายการให้บริการตามภารกิจ	เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานบางราย มีการเรียกรับสินบนจากประชาชน/ร้านค้า ในการประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างและภาษีป้าย	๓	๔	๑๒	สูง	๑. ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบการประเมินภาษีฯ ให้เป็นไปตามกฎหมาย และหนังสือสั่งการที่กำหนด ๒. กำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในระบบราชการ ๓. เพิ่มช่องทางการร้องเรียนกรณีมีการเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่ โดยจะต้องเป็นช่องทางที่เข้าถึงง่าย และให้ความคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส	จำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างและภาษีป้าย
๓. การจัดซื้อจัดจ้างและจัดหาพัสดุ	๑. การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะที่เอื้อแก่ผู้มีส่วนได้เสีย ๒. การถือคสปกของอุปกรณ์/วัสดุที่ใช้ในการดำเนินการ ๓. ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตาม TOR	๓	๕	๑๕	สูง	๑. จัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี ๒. จัดทำคู่มือราคาจากหน่วยงานอื่นๆ ๓. ส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างบนเว็บไซต์ของหน่วยงานตามระเบียบ หนังสือสั่งการโดยเคร่งครัด	จำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลสงคราม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง	การประเมินระดับความเสี่ยง				มาตรการ/แนวทาง จัดการ ความเสี่ยง	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
		โอกาส	ผลกระทบ	ระดับ	ลำดับความเสี่ยง		
๔.การบริหารงานบุคคล	การรับบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าทำงาน	๓	๓	๙	ปานกลาง	๑. มีการประกาศรับสมัครและดำเนินการคัดเลือกอย่างโปร่งใส และตรวจสอบได้ ๒. มีมาตรการแสดงเจตนาธรรมเนียมในการนำหลักคุณธรรมจริยธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคล	จำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการรับสมัครบุคคลเข้าทำงาน